

Semiologia musical

Codi: 100667
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OT	3	0
2500240 Musicologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Santos Martinez Trabal
Correu electrònic: Santos.Martinez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

S'ha d'haver cursat prèviament les assignatures "Llenguatge musical I", "Llenguatge musical II" i "Anàlisi musical". És recomanable un bon nivell d'anglès.

Objectius

Des de la dècada de 1960 fins a dia d'avui són diverses les pràctiques i els coneixements que s'identifiquen sota els termes semiologia o semiòtica musical. Malgrat l'absència d'un marc teòric unificat, el que es comparteix és el fet de posar en primer terme el signe, la significació i la reflexió sobre el significat musical, sempre des d'una perspectiva interdisciplinària.

L'assignatura presenta els principals corrents de la semiologia musical, relacionant-los amb les diferents teories del signe que es prenen com a punt de partida, proposant pautes i estratègies per a la pràctica de l'anàlisi musical.

Competències

Musicologia

- Analitzar críticament les obres musicals des de qualsevol punt de vista de la disciplina musicològica.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar conceptes i informacions de diferents disciplines humanístiques, científiques i socials, especialment les interaccions que s'estableixen entre la música i la filosofia, la història, l'art, la literatura i l'antropologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar a la recerca musical les conceptualitzacions pròpies de la filosofia, la història, la literatura i l'antropologia.
2. Aplicar amb propietat la metodologia de l'anàlisi semiòtica per relacionar la música amb altres llenguatges artístics (pintura, escultura i d'altres).
3. Aplicar correctament el concepte de gest musical.
4. Aplicar correctament el concepte del procés de comunicació i de la significació.
5. Aplicar correctament el mètode analític de la tripartició.
6. Comprendre la utilització propedèutica de l'anàlisi musical, en especial de l'aproximació semiològica.
7. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
8. Definir el concepte de narratologia en la música i les diferents maneres d'aplicar-lo en aquest àmbit.
9. Definir els fonaments de l'anàlisi semiòtica de la música a partir dels models de Peirce i Greimas.
10. Discernir i aplicar les teories de la inferència de la comprensió en el llenguatge musical.
11. Extreure conclusions de tipus hermenèutic a partir de l'anàlisi de les partitures, aplicant diferents mètodes analítics.
12. Fer servir correctament el concepte de símbol i signe musical.
13. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
15. Identificar les pràctiques socials de la música i la seva interpretació a partir de la semiologia.
16. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
17. Manipular la metodologia analítica a partir de l'establiment del topos musical.
18. Relacionar correctament els procediments de la semiologia amb les teories de la retòrica musical.
19. Resoldre problemes de manera autònoma.
20. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina

Continguts

1. Introducció històrica a la teoria dels signes. Ferdinand de Saussure i Charles Sanders Peirce. Desenvolupament al llarg del segle XX.
3. Els orígens de la semiologia musical.
4. Principals tendències de la semiòtica musical. Les aportacions d'Eero Tarasti, Kofi Agawu, Robert Hatten i Philip Tagg, entre d'altres.
5. Música i narrativa.
6. Música i mitjans audiovisuals.
7. Intertextualitat.

Metodologia

Es combinaran classes teòriques amb diverses activitats pràctiques que podran ser individuals o col·lectives.

S'analitzaran diverses obres musicals a classe i es duran a terme comentaris de text relacionats amb els continguts de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol

Hores ECTS Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides

Classe expositiva	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Tutories	7	0,28	7, 13, 16, 19, 20

Tipus: Supervisades

Seminaris de debat sobre lectures	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
-----------------------------------	----	------	---

Tipus: Autònomes

Carca d'informació	15	0,6	7, 16, 19, 20
Estudi i lectura de continguts	39	1,56	1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20
Realització de treballs	40	1,6	1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20

Avaluació

Es realitzaran dues proves escrites, una a la meitat i l'altra al final del semestre, el resultat de cadascuna de les quals representarà el 30% de la nota global.

Es durà a terme un treball obligatori en grup sobre un tema que s'haurà de pactar amb el professor. La nota del treball representarà el 30% de la nota global.

Es valorarà també l'assistència a classe i la participació (10% de la nota global).

Per aprovar l'assignatura caldrà aprovar el treball i cadascuna de les dues proves escrites amb una nota mínima de 5.

Les qualificacions de les proves escrites i del treball es publicaran al Campus Virtual. En el moment en què es publiquin els resultats es publicaran també les dates de revisió.

Per poder optar a la prova de reavaluació caldrà haver aprovat el treball obligatori, i haver superat una de les dues proves escrites amb una nota mínima de 5. No serà reavaluable aquella prova que no hagi estat realitzada en el termini fixat.

No serà possible optar a la consideració "no avaluable" a partir del moment en què l'alumne es presenti a una de les proves escrites o entregui el treball obligatori.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a classe i participació	10%	0	0	1, 2, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20
Prova escrita 1	30%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Prova escrita 2	30%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Treball en grup	30%	2	0,08	1, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20

Bibliografia

- AGAWU, K. (2012). La música como discurso: Aventuras semióticas en la música romántica. Buenos Aires: Eterna Cadencia Editora.
- ALMÉN, B., & PEARSALL, E. (Eds.). (2006). Approaches to Meaning in Music. Bloomington: Indiana University Press.
- BARTHES, R. (1990). La aventura semiológica. Barcelona: Paidós.
- (1999). Mitologías. México DF: Siglo XXI.
- COOK, N. (1994). A Guide to Musical Analysis. Oxford: Oxford University Press.
- (1998). Analysing Musical Multimedia. New York: Oxford University Press.
- (2001). Theorizing Musical Meaning. Music Theory Spectrum, 23, No. 2, 170-195.
- ECO, U. (1977). Tratado de semiótica general. Barcelona: Lumen.
- (1992). Obra abierta. Barcelona: Planeta.
- (2012). El superhombre de masas. Barcelona: Random House Mondadori.
- GREIMAS, A. J., & COURTÈS, J. (1982). Semiótica. Diccionario razonado de la teoría del lenguaje. Madrid: Gredos.
- GRIMALT, J. (2014). Música i sentits. Introducció a la significació musical. Barcelona: Dux.
- GRUPO DE ENTREVERNES (1982). Análisis semiótico de los textos. Introducción - Teoría - Práctica. Madrid: Ediciones Cristiandad.
- HATTEN, R. S. (2004). Interpreting Musical Gestures, Topics and Tropes. Indiana University Press.
- LOZANO, J., PEÑA-MARÍN, C., & ABRIL, G. (2007). Análisis del discurso. Hacia una semiótica de la interacción textual. Madrid: Cátedra.
- MARTINEZ, J. L. (2001). Semiótica de la música: una teoría basada en Peirce. Signa. Revista de la Asociación Española de Semiótica 10.
- NATTIEZ, J.-J. (1990). Music and Discourse. Toward a Semiology of Music. Princeton: Princeton University Press.
- SEBEOK, T. (1996). Signos: Una introducción a la semiótica. Barcelona: Paidós.
- TAGG, P. (2013). Music's Meanings. New York: The Mass Media Music Scholars' Press.
- TARASTI, E. (1994). A Theory of Musical Semiotics. Indiana University Press.